

Contes que ens maten

A 'Deu de desembre', George Saunders embasta recargolades històries il·luminades per flaixos d'humanitat.

SERGI SÁNCHEZ / El Periódico

En la penúltima seqüència de *Waking Life*, l'obra mestra de Richard Linklater, el cineasta li explica al protagonista, que comença a sospitar que està morint més que somiant, un malson que li va fer pensar que la nostra existència és el camí més recte entre el no i el sí. Ens passem la vida negant, resistint-nos, per finalment afirmar. L'afirmació és, és clar, l'abraçada de la mort. I els contes de **George Saunders**, que a vegades semblen cruels i recargolats per de sobte il·luminar-se amb un llampec d'humanitat, irrompen com dibuixos animats flotants, levitants, en aquell llarg moment de transició en què no sabem si segueix valent la pena dir no.

Saunders, que era íntim amic de David Foster Wallace, trepitja un terreny semblant al dels relats de *La niña del pelo raro* sense que les notes al peu despistin el lector mandrós. No vol dir que els seus contes siguin un llibre obert: recorren a sofisticats jocs amb el punt de vista (*La volta de la victòria*), rememoren amb sarcasme arcaics medievalismes (*El meu mal tràngol cavalleresc*) i peticions de buròcrates kafkians (*Exhortació*), corben l'anormalitat del normal fins que la corba es trenca (*Cadell*) i integren la seva tendència al gir sorpresa en una posada en pràctica dels usos i costums de la ciència-ficció en realitat insòlita (*Fugida del Capdaranya*, *El diari de les noies Semplica*), per deixar-nos amb la boca oberta; per exigir-nos, des de la singularitat, una tremenda complicitat. Però com confessa Saunders, les tècniques del postmodernisme, els seus trucs de màgia, són cosa del passat, o, més ben dit, de la genètica de certa literatura nord-americana que admet els seus deutes. Que els admeti no significa que no vulgui matar el pare (es digui Barth o Barthelme de cognom, què importa). ¿I com matar-lo? Buscant l'emoció darrere del jugarer solipsisme de la forma.

Per exemple, *Deu de desembre* podria ser un relat de Lorrie Moore. Si no fos pels seus experiments amb el llenguatge (a estones sembla escrit per un estranger a qui li falta poc per dominar l'anglès) i la seva monstruosa metàfora distòpica (aquelles immigrants que funcionen com estàtues vivents als jardins de la gent adinerada), *El diari de les noies Semplica* podria ser un relat de Richard Ford. Entenguem-nos: no hi ha ni una mica de mimesi en Saunders, però sí que comparteix amb ells un territori comú -l'Amèrica trista dels suburbis, el somni aspiracional dels perdedors, l'horror vacui rere els aspersors i les plantes ben cuidades, els abismes del capitalisme- que ens resulta familiar. Per dir-ho així, un conte de dues pàgines (*Branquillons*), amb el seu patriarca entregat durant tota una vida a decorar un crucifix fet amb un pal metàl·lic, pot sintetitzar tota l'obra de Raymond Carver. Pot estremir-nos amb la mateixa intensitat.

CONILLS D'ÍNDIES HUMANS / Tornem, sí, a la mort. En la meua opinió, el centre de gravetat d'aquesta modèlica col·lecció de relats, la majoria prèviament publicats principalment a *The New Yorker*, és aquell en què un doctor Mengele del futur experimenta amb conills d'índies humans si l'amor pot programar-se químicament, i si els efectes de la seva síndrome d'abstinència ens fan incòlumes al patiment de qui estimem, encara que fos de forma artificial. *Fugida del Capdaranya* és un conte terrorífic, potser perquè és el que més a prop està del sí que del no. És un conte que ens mata.